

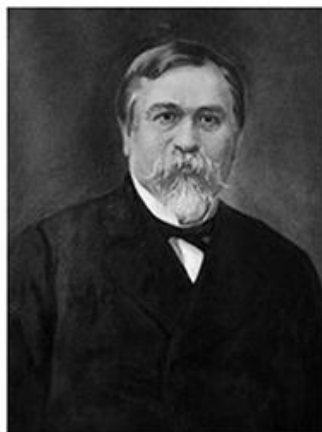
Українські меценати

Меценатська діяльність родини Терещенків

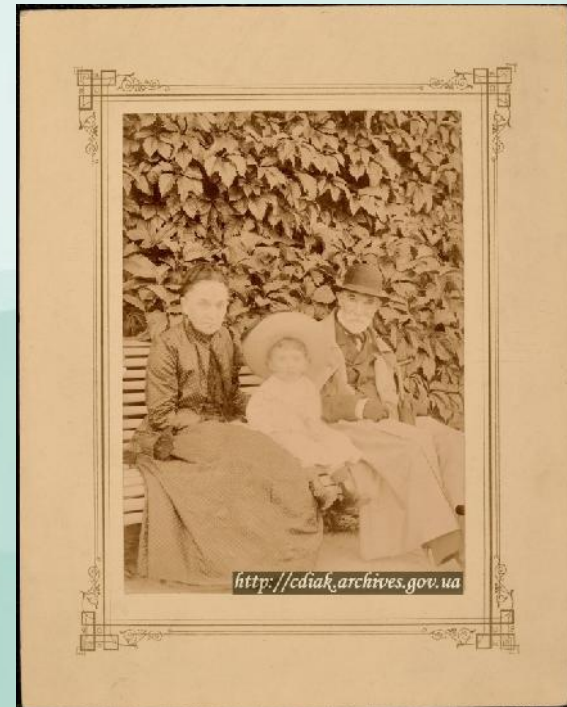
Родина Терещенків походить із колишньої гетьманської столиці Глухова. Першим Терещенком, відомості про якого дійшли до сучасників, був чернігівський козак Яків Терещенко.

Його син Артемій розпочав родинний бізнес із торгівлі з візка і вуличного прізвиська Карбованець. Минуло небагато часу, і успішний купець став торгувати хлібом і деревиною.

Терещенки: глухівські мільйонери і меценати

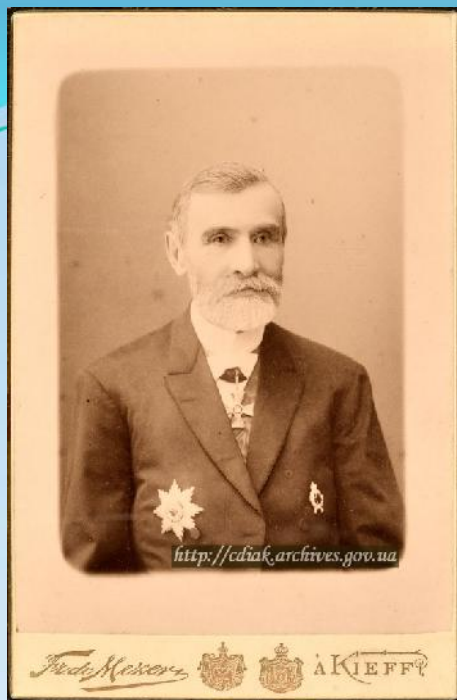
Глухівський рід Терещенків добре відомий в Україні і за її межами. Адже великі землевласники й успішні промисловці Терещенки залишили по собі вагомий слід в історії. Один із них – Михайло Терещенко – був навіть оголошений Гітлером своїм особистим ворогом лише через те, що талановитий українець зумів врятувати активи австрійського банку. «Прагнення до суспільної користі» – таким був девіз найбільших українських цукрових магнатів і найщедріших благодійників кінця ХІХ – поч. ХХ ст.

Терещенки – відомі українські підприємці та меценати. Заснував династію син чернігівського козака Артем Якович Терещенко. Щоб не бідувати, все життя чоловік хапався за будь-яку роботу. Спочатку чумакував, возив на волах сіль, за що йому дали прізвисько Карбованець. Згодом відкрив лавку, пізніше продавав хліб та ліс. Артему Яковичу вдалося накопичити пристойний капітал. Його він вклав у цукрову промисловість, яка стрімко розвивалася. <https://uain.press/blogs/1335105-1335105>

Артемій Терещенко - глава родини Терещенків
Глава Артемій Терещенко - перший яскравий представник роду, народився в 1794 р. в родині Чернігівського реєстрового козака - Якова Терещенка зі Слобідської України.

У його сім'ї було три сини: Микола, Федір і Семен. Юність хлопців минула доволі бідно: за спогадами Миколи, грошей ледве вистачало на оплату навчання у Глухівському побутовому училищі. У дорослому віці Микола став правою рукою батька і співтворцем сімейного багатства. Разом із родиною він займався чумакуванням: Терещенки возили з Криму хліб, а звідти постачали на Сумщину сіль та рибу.

Микола Артемійович Терещенко старший син купця Першої гільдії **Артемія Яковича Терещенка**, український землевласник, підприємець, громадський діяч та благодійник.

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%89>

Герб родини Терещенків

Ще з юних літ Нікола почав займатись бізнесом. На волах він перевозив сіль, рибу та хліб з Криму до Глухова. Згодом він став головним заготівельником цих товарів у місті. Великі прибутки принесла аграрна реформа 1861 року, у той час, коли багато поміщиків не змогло зорієнтуватись у нових умовах, Нікола Артемович швидко примножував свій статок, застосовуючи свій підприємницький дар. Як результат, вже у 1870 році в його руках зосередилося більше 10 цукрових заводів. Серед них цукрові заводи князя Івана Барятинського — в Крупці і Шалигині, поміщика Льовшина — у містечку Воронежі, Кочубея — на Михайлівському Хуторі та інші підприємства, розміщені навколо Глухова.

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%89%D0%B5%D0%BD>

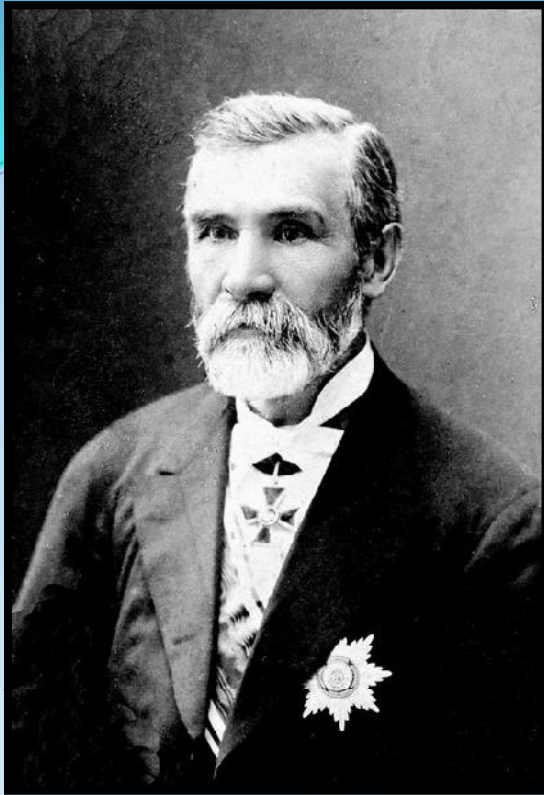

У 1851 Нікола Артемович Терещенко вибраний старшим бургомістром Глухова і посідав цю посаду впродовж 9 років, а потім впродовж 14 років займав пост міського голови. Одночасно він виконував обов'язки головного губернатора земських зборів, члена земської управи Глухова, почесного мирового судді. Нікола Артемович більше 20-ти років стояв на чолі глухівського самоврядування, що свідчило про загальну пошану земляків до його діяльності. Окрім суспільної діяльності Нікола Артемійович особливу увагу приділяв добродійним справам — допомога дитячим притулком, міській лікарні і навіть ув'язненим, він очолював місцеве відділення піклування про в'язниці.

Ніколі належало близько 80 тисяч десятин землі, 5 цукрових і рафінадних заводів, винокурні, парові і водяні млини, які були розміщені у Чернігівській, Київській, Волинській, Харківській, Подільській, Курській і Тульській губерніях.

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D

У 1875 р. Микола Артемійович переїхав до Києва, економіка якого з будівництвом Південно-західної залізниці і відкриттям біржі перетворила місто на справжню «цукрову столицю». У Києві не було жодного благодійного і просвітнього закладу, якому М. А. Терещенко не надав би добродійну допомогу у тій чи іншій формі. Серед навчальних закладів Києва, які одержали його підтримку як мецената, були: Київська перша гімназія, Київська четверта гімназія, Київське перше комерційне училище, засноване Київським купецьким товариством, Київське реальне училище, Чоловіча торгівельна школа ім. М. А. Терещенка і Торгівельні класи ім. М. А. Терещенка та Жіноча торгівельна школа ім. П. Г. Терещенко, яка носила ім'я дружини мецената Пелагеї Георгіївни.

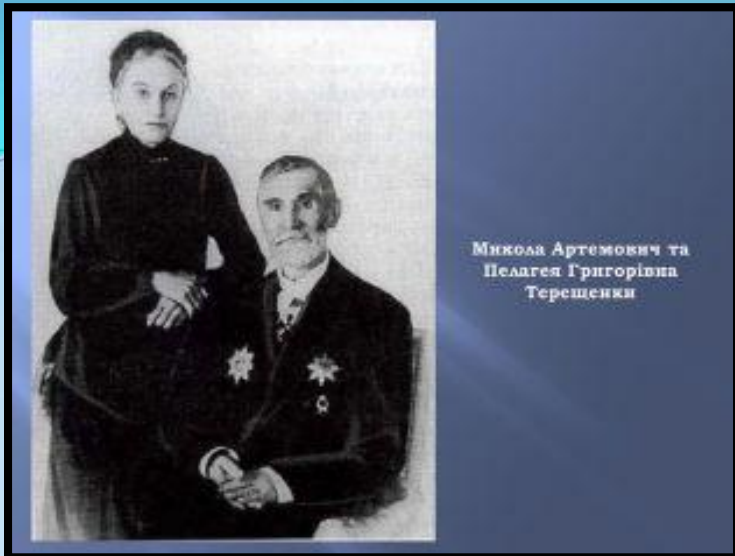
<http://www.nbu.gov.ua/node/1915>

18 лютого 1875 р. Микола Артемійович Терещенко придбав собі садибу. Це був розкішний особняк оздоблений в дусі італійського ренесансу.

18 лютого 1875 р. Микола Артемійович Терещенко придбав собі садибу. Це був розкішний особняк оздоблений в дусі італійського ренесансу.

<https://naurok.com.ua/prezentaciya-ukra-nski-mecenati-rodina-tereschenkiv-111406.html>

Микола Артемович та
Пелагея Григорівна
Терещенки

Микола Артемович та Пелагея Григорівна Терещенки

Варвара Ханенко, Михайло Терещенко із сестрами

Варвара Ханенко, Михайло Терещенко із сестрами

Також із родини Миколи Терещенка походила Варвара Ханенко — його старша донька. Разом з чоловіком Богданом вона створила унікальну приватну колекцію, що лягла в основу мистецького музею Ханенків. <https://media.zagoriy.foundation/speczproyekty/tereshhenky-czukrovi-imperatory-i-grandiozni-meczenaty/>

Окрасою міста Глухова є перший в Україні учительський інститут, збудований на кошти меценатів Терещенків у 1874 році. В 2009 році отримав статус національного університету.

Маєток Терещенків на Житомирщині

Палац Терещенків в Червоному

Меценатство

Будинок нинішнього Охматдиту зводився Терещенками як безплатна лікарня для чорноробів. При ній був заснований спеціальний фонд, з якого виплачували грошову допомогу тим, хто одужував.

Будинок нинішнього Охматдиту зводився Терещенками як безплатна лікарня для чорноробів. При ній був заснований спеціальний фонд, з якого виплачували грошову допомогу тим, хто одужував.

Меценатство

Ночлячий дім.
Ночлячий дім, був знесений у 1996 р., був у м. Києві по Бульвару Лесі Українки.

Ночлячий дім, був знесений у 1996 р., був у м. Києві по Бульвару Лесі Українки.

Меценатство

Бактеріологічний інститут.
Бактеріологічний інститут, тепер Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського, м. Київ, вул. Амосова, 5.

Бактеріологічний інститут, тепер Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л. В. Громашевського, м. Київ, вул. Амосова, 5. <https://naurok.com.ua/prezentaciya-ukrainski-mecenati-rodina-tereschenkiv-111406.html>

Представник промислового капіталу Києва Микола Артемович Терещенко, започаткував приватне пожертвування на заснування Київського політехнічного інституту перерахувавши у фонд будівництва близько 150 тисяч рублів.

Представник промислового капіталу Києва Микола Артемович Терещенко, започаткував приватне пожертвування на заснування Київського політехнічного інституту перерахувавши у фонд будівництва близько 150 тисяч рублів. .

<https://naurok.com.ua/prezentaciya-ukra-nski-mecenati-rodina-tereschenkiv-11406.html>

М е ц е н а т с т в о

Палац Терещенків, у якому зараз розташований Національний музей Тараса Шевченка

Палац Терещенків, у якому зараз розташований. Національний музей Тараса Шевченка

В 1892 р. Миколі Терещеку було присвоєно звання почесного громадянина м. Києва, на благо якого він трудився майже 30 років.

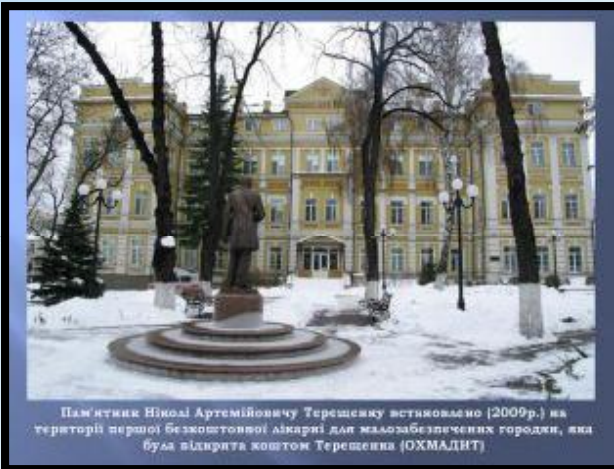

В 1892 р. Миколі Терещеку було присвоєно звання почесного громадянина м. Києва, на благо якого він трудився майже 30 років.

25 липня 2008 р. Національний банк України, продовжуючи серію "Славетні роди України", уводить в обіг пам'ятну монету "Родина Терещенків" номіналом 10 гривень, присвячену видатному українському роду Терещенків.

25 липня 2008 р. Національний банк України, продовжуючи серію "Славетні роди України", уводить в обіг пам'ятну монету "Родина Терещенків" номіналом 10 гривень, присвячену видатному українському роду Терещенків.

Пам'ятник Ніколі Артемійовичу Терещенку встановлено (2009р.) на території першої безкоштовної лікарні для малозабезпечених городян, яка була відкрита коштом Терещенка (ОХМАДИТ)

Пам'ятник Ніколі Артемійовичу Терещенку встановлено (2009р.) на території першої безкоштовної лікарні для малозабезпечених городян, яка була відкрита коштом Терещенка (ОХМАДИТ)

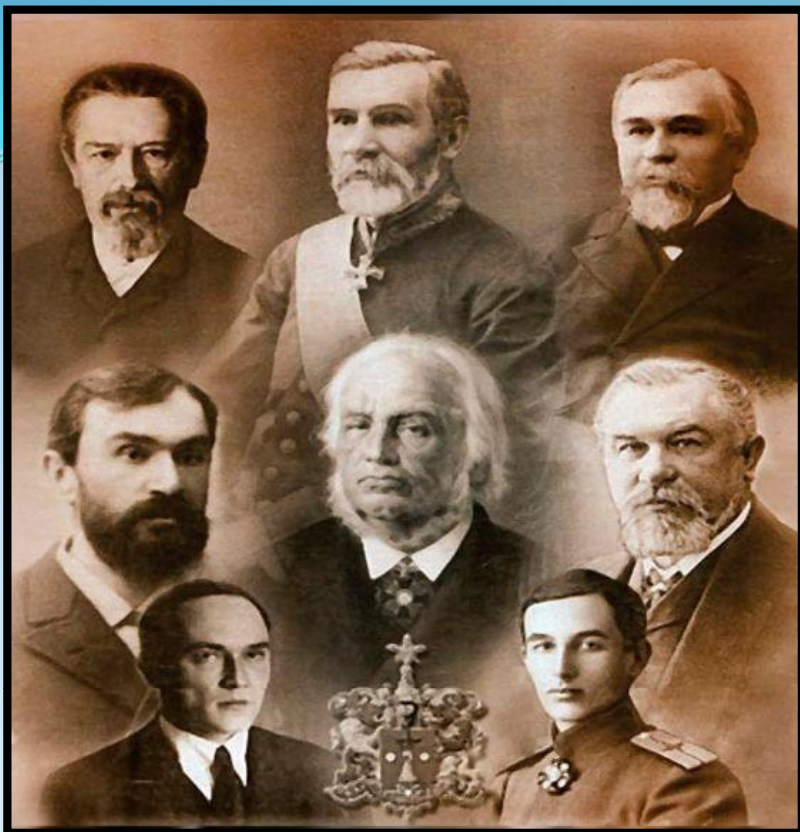
Пам'ятник М.А.Терещенко в Глухові, знищений після революції

Пам'ятник М. А. Терещенко в Глухові, знищений після революції
<https://naurok.com.ua/prezentaciya-ukra-nski-mecenati-rodina-tereschenkiv-11406.html>

Так, до кінця життя Нікола Артемійович, як завидний мільйонщик, міг безвиїзно насолоджуватися Лазуровим берегом, жити на сімейній віллі Маріпоза у Каннах – щорічно імперія гетьмана цукру давала чистого прибутку на 10 млн. рублів. Проте один з найбагатших в Російській імперії підприємців, цей благоліпний старець в мундирі таємного радника з орденами "Білого Орла" та французького Почесного легіону, на дозвіллі маявся, завжди шукав якийсь заняття, твердо і велично перебудовуючи частину патріархальної Імперії на новий, індустріальний світ.

Піднявшись із самих низів, пізнавши ціну мідного гроша і смак мільйонів, з часом він перетворився на доброго господаря, який любить рідну землю, бо знає її, а знає, тому що любить як рідну. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2557037-nikola-teresenko-getman-cukru.html>

Заробивши великі статки, Терещенки не скупилися на пожертви. Навпаки – вони стали одними з найбільших українських меценатів на перетині 19–20 століть. Патріарх родини Артемій заповідав сином витратити не менше ніж 80 відсотків прибутків на користь суспільству.

Коли 19 січня (1 лютого) 1903 року на 84-му році життя Нікола Артемійович Терещенко тихо відійшов в інший світ, нерухомість, що належала йому особисто, оцінювалася в 30 млн рублів. Однак через інші причини два дні Київ прощався зі своїм почесним громадянином, який так багато зробив для міста: 80% свого прибутку відомий цукрозаводчик, майже завжди – анонімно, без зайвого афішування, віддавав на благодійність.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2557037-nikola-teresenko-getman-cukru.html>

**Відкриття пам'ятника
Ніколі Терещенку в
Глухові, 23 серпня 1909**

**Пам'ятник у Києві,
відкритий у 2009
році**

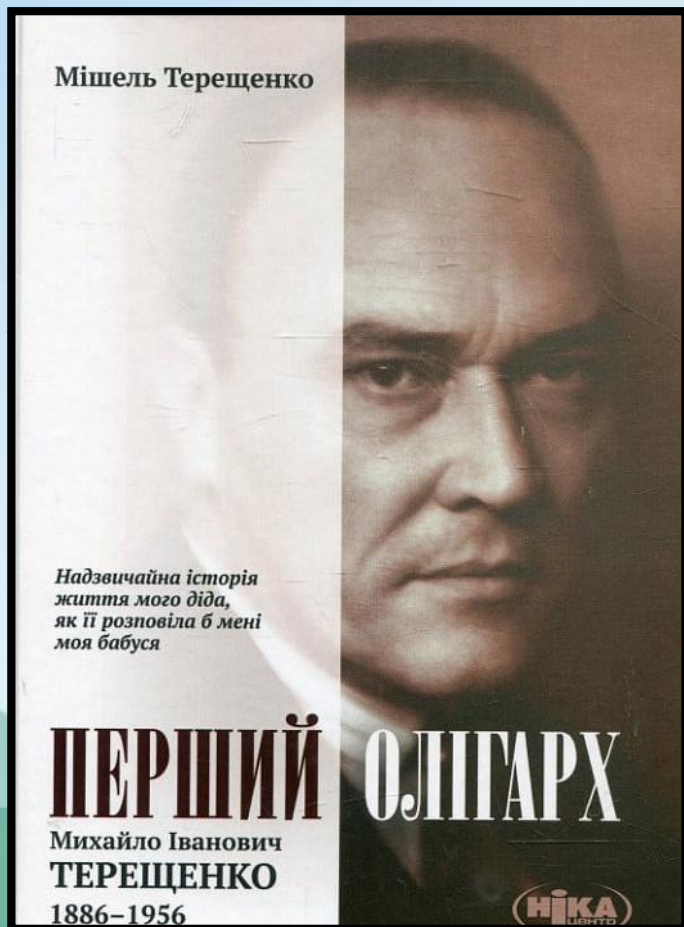
**Вензель з
ініціалами Ніколи
Терещенка на
монеті України**

Пам'ять

- ❖ 2009 року в Києві відбулося відкриття нового пам'ятника меценату та почесному громадянину Києва Ніколі Терещенку. Пам'ятник роботи київського скульптора Олександра Михайлицького встановлено на території Науково-практичного центру дитячої кардіології та кардіохірургії.
- ❖ У 2014 році відкрито пам'ятник Ніколі Терещенку у м. Андрушівка Житомирської області.
- ❖ Вулиця Терещенківська у місті Київ.
- ❖ Також вулиця Терещенківська існує у місті Дніпро.
- ❖ Вулиця Терещенка є у місті Христинівка.
- ❖ Вулиця Терещенків у місті Глухів.
- ❖ У місті Андрушівка вулицю Лермонтова перейменували на вулицю Терещенка.
- ❖ У місті Нікополь вулицю Шмідта перейменували на вулицю Терещенківську.

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%

Терещенко М. Перший олігарх. Михайло Іванович Терещенко (1886-1956) : надзвичайна історія життя мого діда, як її розповіла б мені моя бабуся / Мішель Терещенко ; [пер. з фр. Т. Цимбала]. – 3-тє вид. – Київ : Ніка-Центр, 2015. – 255, [1] с. : портр., фотоіл. – Бібліогр.: с. 249. – ISBN 978-966-521-625-4

Автор спробував подивитися на події кінця ХІХ - першої половини ХХ століття очима свого діда - Михайла Івановича Терещенка. У ній описані перипетії долі цієї видатної людини, яка в тридцять один рік була власником одного з найбільших статків Російської імперії, депутатом Державної думи Росії, міністром фінансів, а потім - іноземних справ у Тимчасовому уряді після лютневої революції 1917 року. Він все втратив, але зумів почати своє життя з чистого аркуша і, живучи в еміграції, став одним з найбільш шанованих фінансистів світу.

Джерела

Донік О. М. Терещенко Микола Артемійович //
Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.:
В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН
України. — К. : Наукова думка, 2013. — Т. 10 : Т — Я. —
С. 59. — 784 с. : іл. — ISBN 978-966-00-1359-9.

Никола Артемьевичъ Терещенко (некрологъ) //
Кієвлянинъ. — 1903. — № 20. — 20 янв. — С. 1.

Выносъ и отпѣваніе тѣла Н. А. Терещенко //
Кієвлянинъ. — 1903. — № 22. — 22 янв. — С. 2-3.

Дякуємо за увагу!
Чекаємо Вас за адресою:
м. Київ, вул. Ю. Ілленка 36/1
Галузевий відділ обслуговування ННІМВ та ННІЖ
Наукова бібліотека ім. М.Максимовича
КНУ ім. Тараса Шевченка